

65
ANNUENTE SUPREMO NUMINE
ET JUBENTE
MAGNIFICO ATQVE AMPLISSIMO
SENATU GEDANENSI,
AD
SOLENNEM INTRODUCTIONIS ACTUM,
QUO
VIRO CLARISSIMO
DN. M. CAROLO
LUDOVICO
HOHEISELIO,

GEDANENSI,
PUBLICUM ET ORDINARIUM MUNUS
GRÆCAS ET ORIENTALES LITERAS PROFITENDI,
AD D. XXVI. OCTOBR. ANNO M DCCXIX.
HORA IX.

IN MAXIMO GYMNASII ACADEMICI
ACROATORIO,
MORE CONSVETO DEMANDABITUR,
PUBLICÆ ET LITERARIÆ
REI PATRONOS,

OBSERVANTISSIME COLENDOS,
HUIUS QUOQUE,

FAUTORES,
CULTORES,
AMATORES,

SUBMISSE, REVERENTER, OFFICIOSE
ET PERAMANTER INVITAT

ATHENÆI RECTOR

JO. GEORG. ABICHT, S. Th. D.
PP. ET AD SS. TRIN. ÆD. PASTOR.

GEDANI, TYPIS JOH. ZACHARIÆ STOLLII, SENATUS ET ATHENÆI
TYPOGRAPHI,

Epist. 84.
ad Theodorum
Medicum L.
4.

Sacram Scripturam divina inspiratione exaratam

& hominibus traditam, Gregorius M. omnipotentis Dei & Imperatoris cœli epistolam rectissime appellavit.

Quid est autem Scriptura S. (scripsit ad Theodorum Medicum) *nisi quadam epistola omnipotentis Dei ad creaturam suam? Et certe sicubi esset gloria vestra alibi constituta & scripta terreni jam Imperatoris acciperet, non cessaret, non quiesceret, somnum oculis non daret,*

nisi prius, quid sibi Imperator terrenus scripsisset, agnovisset. Imperator cœli, Dominus hominum & angelorum, pro vita tua tibi suas epistolas transmisit & tamen, gloriose fili, easdem epistolas ardentem legere negligis. Stude ergo, queso, & quotidie Creatoris tui verba meditare. Disce cor Dei in verbis Dei, ut ardentius ad æterna suspires, ut mens vestra ad cœlestia regna majoribus desideriis accendatur. Tanto enim tunc major ei erit requies, quanto modo ab amore Conditoris sui requies nulla fuerit. Sed ad hac agenda infundat nobis omnipotens Deus consolatorem Spiritum. Hoc animo, hac pietate & veneratione Biblia S. quæ nobis mentem Dei explicant, mysteriaque cœlestia pandunt, quotidie esse volvenda & scrutanda, illi affirmabunt, qui intellectus humani tenebras, voluntatis perversitatem & appetitus sensitivi rebellionem cognoverunt & præter Scripturam S. nullam medelam invenerunt. Ipsos vero lectores vehementer ad frequentem Scripturæ S. lectionem concitari existimo, si evidenter cognoscant, Scripturam ea, quæ ex naturali lumine recte constabant, novo quidem, sed priori non adverso lumine confirmare & illustrare. Animus, qui hanc veritatem percepit, Scripturam eò frequentius legere, aliasque veritates avidius cognoscere studebit, quo certius in processu videbit, quæ de attributis divinis, de reconciliatione hominis peccatoris cum DEO, de immortalitate animæ &c. sunt tradita, rationis lumini non prorsus esse contraria. Quare persuasus sum, non superfluum fore, si id mihi sumam explicandum: Scripturam S. non solum plures rationis sententias confirmare & illustrare, sed eandem etiam multis fidei articulis debile mentis lumen augere, & mirum in modum ad salutis cognitionem elevare. Ut verò ordine procedam, ante omnia rationis humanæ imbecillitas erit ostendenda. Hanc autem quis prævio examine in se ipso experiri potest. Manifestum est, humanam percipiendi facultatem arctis limitibus esse circumscriptam, quanta enim sunt, quæ ea non assequitur? In rebus naturalibus intellectus infirmitatem prodit Physicorum dissensus. In spiritualibus nescimus statum animarum nostrarum post mortem & pauca nota sunt de Deo Ejusque attributis. Plato de Deorum nominibus differens, agnovit ignorantiam in rebus divinis. Hinc in Crat. præcipuum rectitudinis modum, inquit, arbitramur, fateri, nihil nos de Diis cognoscere, neque de ipsis inquam, neque de eorum nominibus, quibus ipsi se vocant. Pauca ea, quæ intellectus cognoscit, admodum imperfecte & quasi per nebulam intuetur, unde fluctuans dubitatio consequitur. Frequentem quoque, vel ex nimia festinatione, vel ex interrupta

atten-

attentione rem secus, ac se habet, percipimus. Hinc *Lucianus in Halcyone* de Operum imbecillitate intellectus his verbis conqueritur: O amice, Charephon, inquit, Tom. I. de rebus possibilibus & impossibilibus prorsus hallucinantes iudices esse videmur. pag. 99.

Quippe rerum causas pro humana facultate expendimus, quæ illas nec nosse, nec credere nec cernere potest. Inde permulta factu faciliū difficillima, & minime arduorum ardua nobis apparent: multa quidem propter imperitiam, multa quoque propter mentis infantiam. Revera enim omnis homo infans est, maximè verò senex, quoniam omne vitæ nostræ tempus exiguum est, & ferè nihil aliud, quam infantia, ad universum ævum comparatum. In voluntate experimur impotentiam volendi & agendi etiam in iis, quæ intellectus vera judicavit, & quod maximum, desunt vires, Deum rectè diligendi, timendi & colendi. Deprehendimus aversionem a bono & inclinationem ad mala, quæ eò vehementior, si appetitus sensitivi stimulis concitetur. Appetitus sensitivus intellectui obsequium denegat, & vel non expectato, vel repudiato rationis dictamine, in ea fertur, quæ sensibus grata sunt. Quam voluntatis labem graviter descripsit *Lucianus de non temere credendo calumnia*: Malitiosa res, inquit, est ignorantia & multorum malorum hominibus causa, quæ non solum rebus humanis caliginem quandam offundit, sed etiam veritatem obscurat & privati cujusque vitæ umbram obducit. Quo fit, ut perinde, atque qui in tenebris errant, immo haud aliter, quam cæci, jam huc, jam illuc impingamus temerè: aliud, cum nihil sit opus, praterreamus: nec quod propinquum & ante pedes est situm videamus: quod verò est remotum, proculque dissitum, ut molestum formidemus. Denique in singulis, quæ agimus, nunquam non labimur. Quocirca istud jam innumera tragiædarum scribendarum argumenta præbuit, *Labdacidarum & Pelopidarum fata*, idque genus alia. Nam malorum, quæ in scenam adscendunt, partem fere maximam ab ignorantia seu tragico Deo comperias ortam. Ejusmodi mentis humanæ infirmitas non solum verbis describi, sed & acutissimorum Philosophorum erroribus & pravis cupiditatibus illustrari potest. Quo res hæc certius constet, quosdam tantum, sed celeberrimos Philosophos in medium producam. Nemo Epicuro ingenii vim, nec judicii acumen denegavit, quem tamen in impios errores prolapsus esse, monumenta testantur nobis relicta. *Seneca de Beneficiis Lib. 4. cap. 19.* sententiam ejus de religione naturali retulit, quem audiamus: Tu denique, Epicure, inquit, Deum inermem facis. Omnia illi tela, omnem detraxisti potentiam, & ne cuiquam metuendus esset, projecisti ipsum extra mundum. Hunc igitur, septum ingenti quodam & inexplicabili muro, divisumque a contactu & a conspectu mortalium, non habes, quare verearis; nulla illi nec tribuendi, nec nosendi materia est. In medio intervallo hujus & alterius cæli desertus, sine animali, sine homine, sine re, ruinas mundorum supra se circaque se cadentium evitat, non exaudiens vota, nec nostri curiosus. Impia sunt, quæ hic legimus, aliisque sapientibus improbata. Dei negat potentiam, qui eum inermem appellat. Negat omnipræsentiam, quem ingenti quodam muro septum & a mortalium conspectu divisum fingit. Providentiam impugnat, qui Deum ruinas mundorum supra se circaque se cadentium evitare, nec vota exaudire, putat, & quæ reliqua sunt ejusdem Philosophi deliria. Platonici Philosophi tantum affectibus non indulgentes, saniora de Deo, providentia, immortalitate animæ & virtute tradiderunt. Cognoverunt illi invisibilem visibilium rerum autorem, ejus potentiam, sapientiam, justitiam, æternitatem & providentiam. Professi sunt animæ immortalitatem futuræque vitæ beatitudinem, aliaque egregia, quæ collecta legimus in *Thomæ Stanleji Hist. Philos.* Inde quoque gravissimi auctores diversarum gentium judicarunt, Platonem aliquantum lucis ex libris Mosis hausisse. Allegat quosdam laudatus *Stanlejus* pag. 287. *Cap. IV.* quos secutus auctores fuerit. Sed, quamvis Plato sana docuerit, in multos tamen errores prolapsus est ab aliis notatos; quod certum est imbecillæ rationis

Operum
Tom. II.
pag. 561.

p. m. 442.

pag. 287.

Declamat.
in Cicero-
nem.

tionis indicium. Nos imprimis corruptæ voluntatis perversitatem advertimus, qua ad carnales voluptates deflexisse fertur divinus Philosophus. Utrum vera, an ficta sint, quæ prædictus *Stanlejus* de ejusdem amore illicito, invidia, superbia, adduxit, alii videant & defensorem ejus *Senecam de Vita Beata Cap. 18.* legant. Ego persuasus sum, Paulum non immerito perstrinxisse Philosophos, qui profunda veritatis cognitione eminuerunt & detestandis carnis cupiditatibus indulserunt *Rom. I. 25. 27.* His accensendus est Cicero, quem alii meliorum cœtui annumerant, qui licet multis elogiis sit ornatus ob profundam, quam acquisivit, sapientiam ac eloquentiam, multa tamen a *Sallustio* dicta sunt in ejus contumeliam, & longe plura leguntur apud *Dionem Cassum* Lib. 46. a *Qv. Fusio*, *Caleno*, in dedecus ejus prolata. Exprobrantur ipsi prostitutum libidini corpus, stupri cum filia consuetudo, avaritia & exercitæ in cives rapinæ &c. Quæ si fortasse vera non videantur, quippe ab hostibus profecta, ex vero tamen multa profluxisse, alii non dubitabunt. Nolo plura addere, ex dictis apparere existimans, quanta mentis nostræ sit infirmitas in cognoscendis veritatibus, & quanta voluntatis perversitas in virtutis studio. Corruptæ mentis humanæ conditioni consuluit benignissimum Numen, dum revelationem publicam generi humano tradidit per viros a Spiritu S. actos scriptam, ex qua infirmum & debile mentis nostræ lumen confirmatur, ad salutis cognitionem perducitur atque ad veras virtutes excitatur. Ut hæc evidentius intelligamus, exempli loco quasdam veritates in Scriptura revelatas adducemus & monstrabimus, eas, licet sint admodum sublimes, debile tamen rationis lumen non destruere, sed perficere. Incipiamus a primo omnis salutis fonte, amore nempe Dei, quem rationis lumen non ignorat, sed ex creationis & conservationis beneficiis cognoscit & laudat. Quantacunque vero sit amoris divini cognitio naturalis, ad gradum tamen longe sublimiorem extollitur, si illa amoris descriptione illustretur, quæ *Johannis III, 16.* a Salvatore nostro revelatur: *Adeo Deus dilexit mundum, ut Filium suum Unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed vitam æternam habeat.* Sistitur hic admirabile amoris divini documentum. Deus infinitis modis nobis sublimior amorem suum in nos derivavit peccatores miseros. Qui quidem ejus creaturæ sumus, sed non nobilissimæ, verum longe inferiores angelis; quos Deus ex rationibus nobis ignotis præterit & nos corruptissimos mero ex amore iisdem prætulit. Admirandus est amoris gradus, ut Filium Unigenitum daret. Personam dignitate superiorem dare non potuit, est illa Dei Filius, Unigenitus, splendor gloriæ divinæ, per quem mundus creatus est. Angeli appellantur filii Dei, sed non geniti Dei filii, cui enim *angelo dixit Deus, tu es filius meus, hodie genui te Ebr. I, 5.* Quo altior divini amoris gradus est, eo profundior est Filii dati exinanitio *Philip. II, 6. 7.* descripta. Dedit Filium, non solum, ut homo fieret, & inter nos habitaret, sed, ut vice nostra mortem subiret & nos Deo reconciliaret. Et quantus est amoris divini & reconciliationis finis? Ut omnis, qui credit in Eum, vitam æternam habeat. Mortui erant homines in peccatis *Eph. II, 1 & 2.* Homo, criminis reus, licet vivus, morali tamen æstimatione est mortuus; nos in cupiditatibus viventes, licet vivi, mortui tamen sumus *I. Tim. V, 6.* His Filius Dei Unigenitus datus est, ut omnis, qui credit in Eum, vitam æternam habeat: *Nam Deus, qui dives est misericordia, propter multum amorem suum, quo dilexit nos, cum essemus mortui in peccatis, vivificavit nos cum Christo Eph. II, 4. 5.* Non pepercit modo Deus nobis peccatoribus, quæ maxima fuisset gratia, sed eo usque processit divinus amor, ut nobis vitam æternam daret, quod novum est & supremum divinæ gratiæ documentum. Deus nihil excellentius homini dare, nec homo quicquam pretiosius optare potuit. Animus, his amoris radiis illustratus, longè perfectius cognoscit divinum amorem, quàm antea ex naturæ operibus notus fuit. Nec talis cognitio otiosa est, sed frigida hominum corda calefacit, ut in admi-

admirationem, laudem & gratiarum actionem summa cum humilitate erumpant. Justitia quoque divina rationi humanæ non est ignota, universus enim mundus justitiæ divinæ palatium est & tribunal, & Deus non esset Deus, nisi justus & sanctus esset. Sed longè splendidior ea redditur, si revelatione divina illustratur. Exhibet ea severa judicia, quibus contumaces peccatores puniti sunt: & comminatur severissimum & universale judicium, quod omnibus retribuet secundum opera. Si historias sive sacras, sive profanas evolvimus, rariores justitiæ divinæ radios conspiciamus, impiis enim benè & piis malè plerumque esse solet. Talem justitiæ distributionem requirit tempus gratiæ, in quo jam vivimus. Sed licet hoc tempore justitia divina per nebulas quasi conspiciatur, futurum tamen universale judicium eandem luculentam reddet, ut omnes confessuri sint, justum esse Dominum, justaque omnia judicia ejus. Inde est, quod Paulus diem universalis judicii appellet diem *revelationis justi judicii divini Rom. II, 5*. Justitia remunerativa manifestabitur per præmia gratiæ piis distribuenda, punitiva per pœnas impiis inferendas. Ex his evidenter apparere existimo, notiones, quas ratio de justitia divina habet, per Scripturam confirmari & perfici, ne mens in bivio hæsitet, sed luculentius longè justitiæ divinæ excellentiam cognoscat. Id quoque humanæ rationi datum esse videtur, ut naturali ductu cognoscat, Deum cum hominibus non agere secundum severam justitiam suam, sed potius optare reconciliationem cum illis. In hanc sententiam nos trahit longanimitatis & patientiæ divinæ consideratio, qui quotidie videmus, Deum peccatores contumaces inopinata morte non semper auferre, nec pœnam, quam anxia conscientia prædicit, statim iis immittere, quin potius spatium concedere, ut veram ad Deum redeundi viam inquirent. Sed providentiæ generalis monumenta illam non ostendunt; sol, luna & stellæ non sunt prophetæ, qui totum Dei consilium de hominum salute manifestant. Si huc penetraverit mens humana, nullus dubito, eam optaturam, ut benignissimum Numen peculiari actu manifestasset & speciali verbo gratiam suam declarasset. Huic mentis humanæ desiderio satisfecit divina benignitas, & reconciliationem hominis cum Deo per Scripturam manifestavit & peculiari gratiæ actu confirmavit. Scriptura enim S. omnibus hominibus gratiam divinam & peccatorum remissionem promisit ea conditione, ut sinceram agant pœnitentiam & sine hypocrisi ejus sancto Evangelio credant. Sapientiam quoque ratio humana in Deo infinitam agnoscit. Quoties oculis nostris Universi hujus figuram intuemur, ubique locorum Sapientiam divinam resplendentem videmus; non solum enim divina potentia sed & sapientia intelligitur ex rebus a Deo factis. Uti machina artificiose constructa testatur de scientia artificis, sic rerum creaturarum elegantia testis est divinæ sapientiæ. Tantus cœli & terræ globus in singulis partibus admirabilis, tanta in eo harmonia, tanta varietas motuum ad eundem finem conspirantium, evidens est divinæ sapientiæ argumentum. Hanc naturalem divinæ sapientiæ cognitionem illustrat & amplificat contemplatio reconciliationis hominis peccatoris cum Deo, quæ in Scriptura S. revelata est. Refert ea, hominem a Deo rectum esse creatum, mox vero in statum miserrimum prolapsum proprii arbitrii abusu, punitumque imaginis divinæ privatione. Hominis à Deo avulsi reconciliatio erat res ardua & gravissima. Misericordiam divinam, quæ hominum reconciliationem volebat, retraxit justitia & sanctitas, cui peccatum est abominabile. Sine satisfactione læsæ justitiæ præstita homo nullam gratiam sperare poterat. Unienda erat justitia & misericordia, ut Deus uno quasi actu amorem erga peccatorem & odium erga peccatum demonstraret. Hunc actum docet Scriptura divinitus inspirata; revelat illa, Filium Dei Unigenitum assumsisse humanam naturam, functumque officio prophetico, quo voluntatem Dei annuntiaret, & sacerdotali, quo peccatum expiaret & justitiæ divinæ satisfaceret. Ut verò hæc omnibus constarent, resuscitatus est à mortuis & declaratus

tus *in dōdāmet* quod sit Filius Dei *Rom. I, 4.* Mirandum resurrectionis miraculum decidit controversiam, & luculenter declaravit, Jesum Nazarenum esse vivi Dei Filium. Adscensio ad cœlum & sessio ad dextram Patris non solum docet, Christo datam esse omnem potestatem in cœlo & in terra, sed & confirmat, dari vitam æternam eamque Christi obedientia activa & passiva esse acquisitam. Ex hoc redemptionis opere elucet divina sapientia, quæ rationem invenit, hominem cum Deo reconciliandi, quæ tam angelis quàm hominibus erat abscondita. Ex eodem resplendet summa misericordia erga homines, quæ Filium Dei Unigenitum pro eis dedit *Rem. V, 8. 1. Joh. IV, 9 & 10.* Manifestatur quoque justitia & sanctitas, quæ peccata hominum in Filio punivit. Apparet tandem summa Dei Majestas, quæ Filii meritum hominibus imputat. Hæc divinæ sapientiæ consilia eò tendunt, ut pietatem in cordibus nostris excitent. Justitiæ rigor erga peccatum manifestatus est, ut deterreat homines a peccando; Majestas divina revelata est, ut sanctum timorem incutiat; misericordia demonstrata est, ut corda nostra calefaciat & ad Dei amorem incitet. Qui hæc in timore Dei perpendit, fatebitur, opus redemptionis, in Scriptura revelatum, esse maximum Sapientiæ divinæ documentum. Nolo plura divini Numinis attributa persequi, addam potius aliam controversiam a Philosophis in varias partes tractam, sed Scripturæ lumine fatis confirmatam. Omnes confitentur, animæ immortalitatem rem esse arduam, quæ nec sensibus pateat, nec demonstratione mathematica confirmetur. Non existimo, veritatis scrutatores negaturos esse omnes veritates, quæ illis evidentiae speciebus non probantur; hoc enim si facerent, plura in dubium vocarent, quæ sunt verissima; plura sunt, quæ in sensus non currunt, plurima, quæ demonstrationes non admittunt. Sufficiat mihi, eas adduxisse rationes, quibus naturale lumen animæ immortalitatem ob oculos ponit. Dum in has cogitationes incido, obversatur menti consensus omnium gentium in diversis terræ partibus degentium, quæ omnes animam hominis post mortem superstitem fatentur. Talem vero consensum considerans, universalem aliquam inclinationem ad amplectendam animæ immortalitatem me videre puto, quæ tanto major est, quo minus eam summa, in qua vixerunt gentiles, corruptio & degeneratio ne quidem in barbaris gentibus penitus delere potuit. Unde porro inferitur, propensionem illam esse naturalem, h. e. vel naturæ humanæ impressam, vel ex forma intellectus humani sponte promanantem. Pauci ergo qui id negarunt & a naturali sententia secesserunt, habentur pro monstris. Naturalis manus quinq; digitis est prædita, quæ pauciores vel plures habet, monstrum est. Qui porro Dei providentiam concedit, quæ bonis præmia, malis poenas distribuit, persvadebitur facile, justitiam Dei aliquando malitiam hominum esse vindicaturam, & ejus bonitatem innocentiam compensaturam. Hinc observamus in hominibus metum, malarum actionum pedisequum; & spem bonam, virtutum comitem, quod non explicabimus, nisi animarum post mortem superstitum poenarum & præmiorum præensionem asseramus. Quæ, quæso, ratio fortissimos heroës commovisset, ut se ipsos summo vitæ periculo exposuerint, nisi sperassent, animam post mortem fore superstitem & præmii capacem. Et hoc est maximum innocentiae solatium, quod summi Numinis benignitas injurias præter meritum perpeffas gratiæ præmiis compenset, oppressorum verò crudelitatem vel in hac vel in altera vita vindicet. Sic e contrario metus occupat injustorum & crudelium animos etiam a foro humano exemptos. Sentiant illi conscientiae morsus, quoties recordantur injuriarum, quibus innocentes suppresserunt; sentiant poenam, quæ animam post mortem manet superstitem. Tandem, qui Deum spiritum esse agnoscunt, animæ spiritualitatem haud difficulter concedent. Ipsa ratio reluctatur, si meræ materiæ perceptionem, intellectum, memoriam & voluntatem adscribere volueris, hæc enim phænomena ex animæ spiritualitate explicantur. In confesso est apud omnes,

quot

quotquot voluntatis humanæ libertatem & dominium in proprias actiones at-
 tendunt, in anima esse ἀνθρώπου & arbitrii principium hoc vel illud faciendi
 vel omittendi. Ejusmodi facultatis sumus conscii & nulla succurrit ratio, quæ
 eam cum materia connecteret. Tentavit hoc Epicurus & excogitavit aliquam
 motuum declinationem, quam atomis suis, ex quibus animam finxerat, attri-
 buit, ne liberum arbitrium periret. Vid. *Stanlejus in Epicuri Ethica Cap. 6.* Sed p. 1067.
 fateor, hanc atomorum declinationem, quam supponit, longè difficilior concipi,
 quàm ipsum arbitrium. Hæc argumenta simul sumpta in complexu suo prope
 ad vim demonstrationis adscendere existimo, & persuasus sum, ea sincero, in-
 genuo & à voluptatibus vacuo homini esse satisfactura. Rationes tamen longe
 firmiores in Scriptura S. nobis sunt revelatæ, quæ & graviores & evidentiores,
 & ad cujusvis hominis capacitatem aptiores sunt. Revelatio enim divina omne
 tollit dubium fiduciamque excitat ejus, quod antea probabile visum est. Nul-
 lus dubitationi locus dabitur, si Salvatorem audiamus, qui verbis satis claris ani-
 mæ immortalitatem affirmat *Matth. X, 28, ne metuat vobis, inquit, ab iis, qui trucidant corpus, animam autem non possunt trucidare; sed metuite potius eum, qui potest & animam & corpus perdere in Gehenna.* Loquitur de immor-
 talitate animæ tanquam re satis nota; ex qua infert, magis metuendum esse
 Deum, qui animam & corpus punit in inferno, quam homines, qui corpus tan-
 tum interficere possunt. In eadem Scriptura legimus exempla eorum, qui vivi
 translati sunt in cælum, animarum piarum habitaculum. Antediluvianis, He-
 nochi in cælum assumptione Deus confirmavit, piorum animas ad Deum redire.
Gen. V, 24. Eadem divina veritas *Elie* exemplo comprobata est, qui equis igneis,
 curruque igneo divisus ab Elisa in turbine adscendit in cælum. His exemplis
 excitare voluit DEUS homines, ut post hanc vitam alium statum expectarent.
 Præter exempla exstat perspicuum *Danielis* vaticinium *Cap. XII, 2. multi de dor-
 mientibus in pulvere terræ evigilabunt, hi quidem ad vitam æternam, reliqui vero
 in opprobria, in ignominiam æternam.* Ad hoc vaticinium respexisse videntur
 septem fratres, crudeli morte ab *Antiocho* interfecti *2. Maccab. VII.* Secundus
 illorum in ultimo halitu existens alloquitur Antiochum: *O scelestè, presenti qui-
 dem vita nos solvis, Rex verò mundi nos morientes pro ipsius legibus ad æternam
 resurrectionem revocabit v. 9.* Maximè huc spectat *versiculus 14.* ubi duplicis
 resurrectionis mentionem facit frater moriturus quartus: *optabile est, inquit, ab-
 jecta spe humana, fretos divina, expectare a Deo eam resurrectionem, qua ipsi
 ad vitam revocentur: nam tibi quidem nulla ad eam vitam restitutio erit.* Et li-
 cet *Maccabæorum* historia non sit Canonica, Paulus tamen hanc ejus partem
 approbare videtur cum *Ebr. XI, 35.* de ejusmodi martyribus loquitur, qui non acce-
 perunt liberationem, ut meliorem resurrectionem consequerentur. Sed maximum
 pondus fiduciæ, quâ alium vitæ statum expectamus, addit Salvatoris nostri resurre-
 ctio. Hic mortuus & sepultus est, resurrexit ex mortuis, conversatus est quadraginta
 diebus cum suis discipulis, præter alias apparitiones visus est semel a pluribus, quam
 quingentis fratribus *1. Cor. XV, 6.* Adscendit in cælos in conspectu discipulorum,
 sedet ad dextram Patris. Et, ne quis de sessione ad dextram Patris dubitaret, misit
 de cælo, quem promiserat, Spiritum S. qui in discipulos contulit dona miraculo-
 sa, ex quibus intellexerunt, ipsi datam esse omnem potestatem in cælo. Hæc
 Christi resurrectio est sensibilis demonstratio, quæ exemplo docet, quod nobis
 credendum est. Tanta ejus efficacia erat in cordibus discipulorum, ut luben-
 ter crudelissimam mortem subirent & summa cum fiducia gloriæ coronam ex-
 pectarent. Animus non est, plures adducere veritates, quæ rationis lumini non
 prorsus obscuræ, sed divino revelationis lumine illustratæ & confirmatæ ad sum-
 mum certitudinis gradum elevantur; spem enim firmam concipio, adducta spe-
 cimina istud sufficienter docere. Hoc tantum addam, quod prona sequela effluit,
 eum, qui de hac veritate firmiter persuasus est, etiam agniturum esse Sacra-

Scripturæ Majestatem, quam prolixè B. Hunnius peculiari libro delineavit. Si verò tanta est Scripturæ S. autoritas,strarum erit partium, ut lingvæ, Hebræa & Græca, quibus autores divinitus inspirati Codicem S. conscripserunt, omni studio excolantur. Ne itaq; nostro in Gymnasio Academico literarum Orientalium & Græcarum studium & æstimum vilesceret, *Magnificus Amplissimusq; Reipublicæ nostræ Senatus, Domini & Nutritii nostri perquam gratiosi*, laudabilem curam gesserunt, ut in locum beatè defuncti MICHAELIS STOBÆI, qui easdem non sine laude hucusque professus est, surrogaretur *Vir Clarissimus* DN. M. CAROLUS LUDOVICUS HOHEISELIUS, Gedanensis. Spem firmam concipimus, eum, qui in Athenæo Patrio educatus est, hanc etiam matri studiorum suorum gratiam esse relaturum, ut omni conamine, fide & dexteritate spartam sibi demandatam exornet. Antequam ex hac urbe discederet, suos studiorum profectus Dominis & Patronis suis approbavit Disputatione XVI. in Aug. Conf. quam non sine laude sub præsidio Theologi per nostram Ecclesiam Celeberrimi beati D. Schelgwigii defendit. Deinde anno 1710. Rostochium se contulit & ad pedes Doctorum de Christi Ecclesia meritissimorum *Fecherii, Grapii, Grunebergii, Quistorpii, Aepini* frequenter sedit. Et quoniam singulari quodam motu ad lingvarum Orientalium studia ferebatur, ea cum Theologia conjunxit, & anno 1712 Jenam petiit, ut Scholas Venerandorum Theologorum & Celeberrimorum Philologorum *Foertschii*, cujus hospitio usus est, *Buddei, Danzii, Rusii, Mülleri* frequentaret, & una cum Theologia Polemica & Morali Hebraicas, Rabbinicas, Chaldaicas, Syriacas, Arabicas & Græcas literas excoleret. Peracto Jenæ biennio, anno 1714. iter in Belgium suscepit, egressumque direxit, ut ad celeberrimas Germaniæ Academias Lipsiensem, Wittebergensem, Halensem, Helmstadiensem, duceretur; reditum verò instituit, ut Giessenses & Altorffenses Doctores salutaret. In Belgio commoratus doctissimos & fama celebres Viros *Vitringam, Bossum, Albertum Schultens, Clericum, Surenhusium, Marckium, Gronovium, Perizonium, Crenium, Jacobum Basnagium, Leydeckerum, Roëllium, Relandum* compellavit, & ex plerorumque lectionibus haud pauca in usus suos convertit. Jenam postea repetens anno 1715. ab Inclyto Philosophorum Collegio lauream Magisterialem ex merito impetravit. Concessa tunc facultate virtutis & doctrinæ expromendæ Disputationes duas de *Vasculo Manna*, aliasque duas, de *questione: utrum DEUS dici possit nihil?* & de *Sapientia Adami in Agure amissa & restituta* conscripsit, atque ex superiori cathedra in publico conflictu erudite defendit. Tandem Patriæ redditus vicaria opera frequentibus homiliis populum erudiit, & in Athenæo nostro facundi opponentis munere aliquoties functus est. Quibus studiorum & virtutis documentis effecit, ut *Amplissimi Patriæ Patres* eum munere Professoris publici dignum judicarent. Crastino itaque die XXVI. Octobr. hora IX. matutina, *Autoritate Magnifici & Amplissimi Senatus* more consveto a me Oratione brevi de *Græcarum & Hebræarum literarum studiis solícite conservandis Introductionis Actus* peragetur. Quo facto novus Professor munus suum Oratione de *Lingvæ Hebrææ Sanctitate* feliciter, quod speramus & confidimus, ingredietur. Ut igitur *Hospites & Auditores* omnium Ordinum splendidissimi, gravissimi, spectatissimi, honoratissimi, æstumatissimi, animis, auribus, votis adsint & favent, submissee, observanter, officiose & peramanter rogo. Annuat DEUS votis nostris & Athenæum nostrum, ejusque *Nutritios*, Civitatem nostram universamque Sarmatiam sub *Regis Augustissimi* umbra tueatur, cunctaq; mala clementer avertat, cum quibus conflictamur.

PP, Dom. XX. Trin. Anno MDCCXIX.